

بررسی رابطه کمال گرایی و هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم دبیرستان شهرستان سیریک

موسی فدادادی

کارشناسی ارشد روانشناسی، مشاور مقطع متوسطه، آموزش و پرورش شهرستان سیریک، هرمزگان، ایران

moosakhodadadi2654@gmail.com

چکیده

با توجه به اینکه پیشرفت تحصیلی مهم هم در فعالیت دانش‌آموزان و هم بر جامعه تاثیر مثبت می‌گذارد و رشد و تعالی هر کشوری در دست جوانان آن کشور و نیروی دانش‌آموز آن کشور می‌باشد لذا این پژوهش با هدف تعیین رابطه کمال گرایی و هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستان دوره دوم شهرستان سیریک انجام شد. پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را دانش‌آموزان دبیرستان دوره دوم شهرستان سیریک تشکیل دادند. تعداد ۳۰۵ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند و داده‌ها با پرسشنامه‌های کمال‌گرایی هیل (۲۰۰۴)، هوش هیجانی بار (۲۰۰۲) و پیشرفت تحصیلی ساعتچی به دست آمد و با روش آماری همبستگی پیرسون و رگرسیون تجزیه و تحلیل شد که نتایج نشان داد افزایش نظم و سازماندهی و هدفمندی دانش‌آموزان باعث افزایش پیشرفت تحصیلی آنها می‌شود. همچنین می‌توان ادعا نمود که هوش هیجانی به عنوان یکی از سازه‌های مهم در پیشرفت تحصیلی نقش بسزایی در نظام تعلیم و تربیت دارد.

کلیدواژه‌ها: پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموزان، کمال‌گرایی، هوش هیجانی

مقدمه

پیشرفت تحصیلی به نتایج عملکرد در حوزه های فکری تدریس شده در مدرسه، دانشکده و دانشگاه اشاره دارد و به عنوان شاخص آموزش فکری مهمترین پیش نیاز رفاه فردی و اجتماعی است. این عامل باعث می شود پیشرفت تحصیلی یک مسئله حیاتی برای سیاست و تحقیقات روانشناختی به شمار رود (احراری و همکاران، ۱۳۹۴). با توجه به ارتباط پیشرفت تحصیلی با پیامدهای مثبت و منفی تحولی، پرداختن به پیشرفت تحصیلی و مورد بررسی قرار دادن متغیرهای مرتبط با آن از اهمیت فرلوانی برخوردار است، هوش هیجانی و کمالگرایی از مولفه هایی هستند که با پیشرفت تحصیلی رابطه دارند. (مال احمدی، ۱۳۹۰). از نظر تری شورت و همکاران (۱۹۹۵) کمال گرایی دوبعد مثبت و منفی است. کمال گرایی مثبت جهت نیل به برتری و کمال و در راستای رسیدن به پیامدهای مطلوب تلاش می نماید و با احساس پیشرفت و کمال رضایت مندی و سلامت روانی رابطه دارد در حالی که کمال گرایی منفی انتظارات غیر واقع بینانه ای از عملکرد خویش دارد و با احساس شکست مقابله ناکارآمد در برابر استرس و عدم پذیرش خود و دیگران همبسته است و در نهایت هر دو بعد کمال گرایی ویژگی های شخصیتی همبستگی دارد (اخوان عبیری و همکاران، ۱۳۹۸).

با توجه به اینکه پیشرفت تحصیلی امری چند بعدی است و تا حدودی به رشد اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، شناختی و عاطفی دانش آموزان بستگی دارد؛ توجه به این امر مهم هم در فعالیت دانش آموزان و هم بر جامعه تاثیر مثبت میگذارد. رشد و تعالی هر کشوری در دست جوانان آن کشور و نیروی دانش آموز آن کشور می باشد. سعی در پی برد به پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و بررسی ارتباط پیشرفت تحصیلی آنها با دیگر موارد می تواند انگیزه پیشرفت آنها را بالا ببرد و در نتیجه نیروی کشوری دانش آموخته و بهتر برای آینده بهتر ساخت (مقدم فرد و شمس، ۱۳۹۵). پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می تواند با کمالگرایی و هوش هیجانی آنها ارتباط داشته باشد. نگرش کمال گرایی یک دور معیوب را به وجود می آورد. افراد کمال گرا نخست مجموعه ای از اهداف غیر قابل دسترس را ردیف می کنند در گام بعدی در رسیدن به این اهداف شکست می خورند زیرا دسترسی به آن اهداف غیر ممکن می باشد (کشاورز و همکاران، ۱۳۹۳).

رویکرد روان شناختی به کمال گرایی با دیدگاه فروید در مورد این سازه به عنوان نشانه عمومی نورو سواس که بر اساس آن یک فرامن خشن و تنبیه گر، پیشرفتها و عملکردهای عالی را طلب می کند، آغاز شد. طبق این دیدگاه آسیب شناختی کمال گرایی به منزله تمایل پایدار فرد به وضع معیارهای کامل و دست نیافتنی و تلاش برای تحقق آن ها که با خود ارزشیابی های انتقادی از عملکرد شخصی همراه می باشد تعریف شده است (عقیلی و همکاران، ۱۳۹۶). از سوی دیگر محققان با طرح کمال گرایی کنش وار در مقابل کمال گرایی نا کنش گر، کمال گرایی سالم در مقابل کمال گرایی ناسالم یا کمال گرایی بهنجار در مقابل کمال گرایی نورو تیک جنبه های مثبت را در مقابل در مقابل جنبه های منفی این سازه متمایز کرده اند. در واقع کمال گرایی بهنجار از تلاش و رقابت برای برتری و کمال لذت می برد و در عین حال محدودیت های شخصی را به رسمیت می شناسد. در پژوهشی که توسط هالندر در سال (۱۹۶۵) انجام گرفت به این نتیجه رسید که کمال گرایی پاسخ رایج افراد برای مقابله با اعتقاد به نامطلوب بودن ارزش خویش است. با توجه به آنچه که در مورد کمال گرایی گفته شد، دیده می شود که کمال گرایی مبحثی مهم در رابطه با پیشرفت تحصیلی می تواند باشد. بررسی ارتباط کمال گرایی با پیشرفت تحصیلی حائز اهمیت است (رحمانی جوانمرد، ۱۳۹۱).

هوش هیجانی از آخرین مباحث متخصصین در خصوص درک تمایز بین منطق و هیجان بوده و برخلاف مباحث اولیه در این جا، فکر و هیجان به عنوان موضوعاتی برای سازگاری و هوش مندی تلقی شده است به علاوه، شبیه سایر مباحث مطرح در خصوص ماهیت انسان، هوش هیجانی نیز دستخوش دو نوع بحث و گفتگوی علمی و عوام پسند گردیده است. توجه به هیجان ها و کاربرد مناسب آنها در روابط انسانی، درک احوال خود و دیگران، خویشتن داری، تسلط بر خواسته های آنی، همدردی با دیگران و استفاده مثبت از هیجان در تفکر و شناخت، موضوع هوش هیجانی است. هوش هیجانی هم در محافل اجتماعی و هم در محافل علمی دانشگاهی مورد توجه قرار دارد عقیده بر این است که تنها، هوش شناختی و ذهنی، موفقیت انسانها را ضمانت نمی کند بلکه ویژگی ها دیگری برای برقراری ارتباطات انسانی و موفقیت در زندگی لازم است که هوش هیجانی نام

دارد (حسن زاده و ساداتی کیادهی، ۱۳۹۵). بسیاری از مردم معتقدند که هوش هیجانی برای زندگی روزمره مهم است. این طور به نظر می رسد که افرادی که در رسیدگی به هیجانها ناتوانند، ارتباطات بدتری خواهند داشت، سلامتی روانی کم و موفقیت کمتری دارند برای مثال اگر شما نتوانید عصبانیتتان را در محل کار کنترل کنید ممکن است همکاران را آشفته کنید و حتی ممکن است کارتان را از دست دهید. بعلاوه اگر شما ندانید که بقیه مردم چه احساسی دارند ممکن است از تعاملات اجتماعی مهم وحشت کنید، درگیر احساسات شوید و یا با عده ی محدودی از دوستان بمانید. (قدمی، ۱۳۹۳). با توجه به این مطالب در این پژوهش میخواهیم به این سوال پاسخ دهیم که آیا بین کمال گرایی و هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره دوم دبیرستان شهرستان سیریک رابطه معنادار وجود دارد؟

فرضیه های تحقیق

- ۱. بین کمال گرایی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستان دوره دوم شهرستان سیریک رابطه وجود دارد.
- ۲. بین هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستان دوره دوم شهرستان سیریک رابطه وجود دارد.

روش پژوهش

ابزار گردآوری داده ها اطلاعات در روش کتابخانه ای، فیش برداری و در روش میدانی از پرسشنامه استفاده شده است. پرسشنامه مورد استفاده در این تحقیق حاوی ۲۱ سؤال که از پرسشنامه رابوچانداران و همکاران (۲۰۱۷) استخراج شده است. لازم به ذکر است که در طرح سئوالات از یک طیف ۵ گزینه ای لیکرت استفاده شده است. روش تحقیق حاضر بر اساس اهداف از نوع همبستگی می باشد.

کلیه دانش آموزان مقطع دبیرستان دوره دوم (دختر و پسر) شهرستان سیریک که تعداد آنها ۴۲۱۵ دانش آموز است. نمونه آماری این تحقیق با توجه به قرار دادن تعداد جامعه در فرمول کوکران ۳۵۲ دانش آموز محاسبه شد. در این تحقیق روش نمونه گیری به صورت خوشه ای انتخاب شد. به این طریق که در شهرستان سیریک اسامی محله های مختلف شهرستان نوشته شد و سپس در هر کدام از این محله ها یک مدرسه دبیرستان دوره دوم (هم دخترانه و هم پسرانه) انتخاب شد، بعد از مراجعه به این مدارس و کسب اجازه برای همکاری از هر مدرسه چندکلاس به صورت تصادفی انتخاب کردیم و از هر کلاس نیز تعدادی دانش آموز به صورت تصادفی انتخاب شدند و پرسشنامه ها را پر کردند. بدلیل وجود ۳ پرسشنامه در این تحقیق گاهی دیده می شد که برخی از دانش آموزان از پرکردن پرسشنامه سر باز می زنند و یا پرسشنامه ها را نیمه تمام رها کردند. اما در نهایت با پخش مجدد پرسشنامه تعداد ۳۰۵ پرسشنامه صحیح جمع آوری شدند. و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. ملاک های ورود

۱) دانش آموز مقطع دوره دوم دبیرستان باشد.

۲) به تمامی سئوالات پاسخ دهد

۳) رضایت برای شرکت در پژوهش داشته باشد

برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی، آمار استنباطی از روش آمار همبستگی پیرسون استفاده شد.

مبانی نظری

پیشرفت تحصیلی

• تعریف پیشرفت تحصیلی

پیشرفت تحصیلی عبارت است از فرآیندی منظم برای تعیین و تشخیص میزان پیشرفت یادگیرندگان در رسیدن به هدفهای آموزشی است. منظور از پیشرفت تحصیلی میانگین سالانه نمرات دروسی است که دانشجویان در هر سال تحصیلی بدست می آورند در پیشرفت تحصیلی عواملی دخیل هستند. استفاده از بحث های گروهی بازبهای آموزشی ایفای نقش مراجعه به کتابخانه و جمع آوری اطلاعات و آگاهی از میزان پیشرفت تحصیلی استفاده از تشویق های کلاسی مانند عالی، مرحبا، پس از عملکرد درست است (سیف، ۱۳۸۹).

• علل و عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی

یکی از عوامل مهم در پیشرفت تحصیلی دانشجویان عوامل خانوادگی است. خانواده به عنوان اولین نهاد اجتماعی می تواند نقش بارزی در پیشرفت تحصیلی داشته باشد. عمده ترین عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی عبارتند از:

- شرایط عاطفی و امنیت محیط خانواده

- شرایط اجتماعی و اقتصادی

- تحصیلات و سطح فرهنگ خانواده

- تعداد اعضای خانواده

- اشغال مادران

- حاکمیت ارزش های مادی

- اثرات تلویزیون

خانواده یک نهاد اجتماعی کوچک است که اولین کانون تربیتی کودکان به حساب می آید مقدار قابل توجهی از وقت خود را در آن می گذرانند می گوید: محیط خانوادگی بیش از بهره هوشی دانشجویان موفقیت تحصیلی آنان موثر است. به طور کلی محرومیت های محیطی و کمبود محرک های رشد ذهنی و اجتماعی از عوامل مهم در افت تحصیلی است. از نظر روانشناسان اجتماعی چگونگی اجتماعی شدن افراد نیز بر پیشرفت تحصیلی آنها موثر است و چون شیوه اجتماعی شدن در طبقه متوسط با شیوه اجتماعی شدن در طبقه فقیر متفاوت است چگونگی اجتماعی شدن طبقه پایین زمینه باز افت تحصیلی فرزندان آنها خواهد شد.

به گفته بلوم (۱۳۶۳) معلم برای افزایش سطح علاقه و بالا بردن عزت نفس دانشجویان خود نسبت به یادگیری موضوع های درسی باید سعی کند تاثیر شرایط یادگیری آموزشی را بهبود ببخشد و کیفیت روش آموزش خود را افزایش دهد تا از طریق دانشجویان به موفقیت دست یابد و نسبت به توانایی های خود و یادگیری اعتماد به نفس کسب کنند. یکی دیگر از نیازهای که پژوهشهای زیادی را به خود اختصاص داده است نیاز به پیشرفت یا انگیزه پیشرفت است. گنج (۱۹۹۲) و برلانیز (۱۹۹۲) پیشرفت تحصیلی را به صورت یک میل، علاقه، به موفقیت کلی یا موفقیت در یک زمینه فعالیت خاص تعریف کرده اند پژوهش های انجام شده در این زمینه نشان داده اند که افراد از لحاظ این نیاز باهم تفاوت زیادی دارند بعضی از افراد دارای انگیزه سطح بالایی بوده و در رقابت با دیگران و در کارهای خود برای کسب موفقیت به سختی می کوشد بعضی دیگر انگیزه پیشرفت ندارند و از ترس یا شکست داشتن عزت نفس کم آماده ی خطر کردن برای کسب موفقیت نیستند (پادیاب، ۱۳۹۴)

• مطالعه و پیشرفت تحصیلی

برای ایجاد مهارت در کار مطالعه احتیاج مبرم به مواد خواندنی و کتابهای دیگر غیر از کتابهای درسی است و وجود یک کتابخانه کوچک با تعدادی کتابهای مختلف در زمینه ادبیات کودکان، محیطی فراهم میسازد تا در اوقات مناسب معلم بتواند شاگردان را به مطالعه کردن تشویق نماید. این کار می تواند از همان سالهای سوم و چهارم ابتدایی آغاز شود و در پایان دوره دبستان پیشرفت زیادی حاصل کند. نکته های که باید مورد توجه خاص معلم قرار گیرد، این است که خواندن ابتدا با قرائت آغاز می شود و بعد به تدریج کودکان باید به مرحله مطالعه کردن برسند و رسیدن دانشجویان به این مرحله مورد خاص معلم فارسی باشد. از سالهای سوم و چهارم دبستان معلم باید رسماً این کار را آغاز نماید تا تدریجاً در مطالعه مهارت کافی بدست آورند و در اینجاست که پیشرفت تحصیلی حاصل می شود و دانشجویان می توانند بر مشکلات تحصیلی پیروز و فائق آیند. اگر مطالعه به

¹ Confused

² Berlane

درستی انجام گیرد، پیشرفت تحصیلی حاصل می‌گردد و آن موقع فرد می‌تواند در دروس تحصیلی پیشرفت کند (پارسا، ۱۳۹۰).

• علل افت تحصیلی

منظور از افت تحصیلی به معنای دقیق آن زمانی است که فاصله قابل توجهی بین توان استعداد بالقوه و توان بالفعل فرد در فعالیت‌های درسی و پیشرفت تحصیلی مشهود باشد. گرچه این تعریف می‌تواند همه کسانی که به دنبال شکست‌های پی‌درپی تحصیل از تحصیل عقب مانده عموماً به اصطلاح تجدید یا مردود می‌شود در برمی‌گیرد اما مفهوم افت تحصیلی صرفاً در رفوزگی و شرکت در امتحانات تجدیدی خلاصه نمی‌شود می‌تواند شامل هر دانشجو و دانشجویی شود که اکتساب‌های آموزشی و پیشرفت دانشگاهی او کمتر از توان بالقوه و انتظار اوست براساس این تعریف دانشجو تیزهوش نیز ممکن است دچار افت تحصیلی و کم‌آموزی باشد لذا افت تحصیلی مشکلی است عام. شرایط عاطفی و روانی دانشجویان را می‌توان به عنوان اصلی‌ترین عامل عقب ماندگی تحصیلی یا افت تحصیلی و کم‌آموزی دانست. بسیاری از دانشجویان با اینکه از بهره‌هوش بالاتر از متوسط و ظرفیت یادگیری قابل توجهی برخوردارند. صرفاً به دلایلی از قبیل فقر عاطفی، انگیزه ناکافی، عدم پشتکار، فقدان اعتماد به نفس، عدم کفایت، در ابراز وجود کسی احساس و خود ارزشمندی، کم‌رویی نداشتن نگرش مثبت و قوی برای زندگی و تعارض روانی و... دچار بی‌اشتهای تحصیلی می‌شوند. نمی‌توانند پیشرفت تحصیلی مطلوب داشته باشند. این قبیل افراد نیازمند به تقویت، اعتماد به نفس و قوت انگیزه و شناخت درمانی هستند تا آنجا که در حوزه شناختی شناسان نگرش مثبت نسبت به اهداف و خود به خود بوجود آمده از اعتماد به نفس و انگیزه قوی برای تلاش بیشتر و ظاهر ساختن استعدادهای بالقوه برخوردار شوند. از دیگر عوامل موثر بر افت تحصیلی می‌توان به شرایط نامطلوب اجتماعی، رفتاری، فنون شرایط آموزشی، امکانات مطلوب تحصیلی و عدم توجه به شرایط فیزیولوژی فراگیران، اختلالات روانی و حرکتی، سازش نیافتگی رفتاری اشاره کرد (سیف، ۱۳۹۰).

• انگیزه تحصیلی در دانش آموز

شاید به جرئت بتوان گفت مهمترین عاملی که می‌تواند در نظام آموزشی ما اختلال ایجاد کند این است که دانش‌آموزان نمی‌دانند چرا و باچه هدفی باید مدرسه بروند که این موضوع به عدم اطمینان دانش‌آموزان نسبت به آینده شغلی آنها مربوط می‌شود. ترس از قبول نشدن در امتحانات، عدم استفاده از برنامه غذایی مناسب در روستاها و حاشیه شهرها به علت فقر مالی در خانواده و فقدان برادر و خواهر تحصیل کرده، ارتباط دانش‌آموزان با افراد شکست خورده تحصیلی خارج از مدرسه که به نوعی او را ترغیب به ترک تحصیل می‌کنند. عدم ارتباط عاطفی دانش‌آموز با معلم خود که گاهی مجبور است در برابر روش غلط تدریس معلم سکوت کند، عدم تشویق دانش‌آموز از سوی مدرسه حتی به صورت جزئی که این امر درمورد دانش‌آموزانی که از اعتماد به نفس، تشویق درونی نیز بی‌بهره‌اند، آثار زیان‌باری بیشتری دارد. عوامل مربوط به خانواده: عدم توجه خانواده به وضعیت تحصیلی دانشجو که این امر به علت مشغله زیاد پدر بیشتر می‌شود (قاسمی، ۱۳۹۵).

تلقین کلماتی از سوی اولیاء دانشجو مثل این جملات که در آینده کاره‌ای نمی‌شوی که این امر در سرخوردگی دانش‌آموز تأثیر زیادی می‌گذارد. عدم داشتن اطلاعات روان‌شناسی اعضای خانواده در خصوص تربیت صحیح فرزندان، و این که تعداد زیاد فرزندان، فقر مالی یا ثروت زیاد در خانواده، عدم حضور چندماهه یا چندساله پدر به علت اشتغال در خارج از کشور و گاهی اشتغال همزمان مادر به همراه پدر در خانواده‌های کارمندی باعث عدم توجه کافی به وضع درسی دانش‌آموز می‌شود. عوامل مربوط به نظام آموزشی، آموزش و پرورش تغییرات متوالی کتاب‌های درسی که یک نوع آشفتگی روحی در دانش‌آموز ایجاد می‌کند و در کنار آن وجود مطالب خشک و بی‌روح بعضی از کتاب‌ها که گاهی هضم آن را توسط دانش‌آموز بسیار سخت می‌کند. تأکید زیاد نظام آموزشی بر حفظیات و بی‌توجهی به خلاقیت در کتاب‌های درسی، عدم آشنایی بعضی از معلمان با اصول روانشناسی کودک و نوجوان که گاهی باعث برخورد نامناسب و سرخوردگی دانش‌آموز می‌شود. وجود شیوه معلم محوری (سخنرانی) به عنوان روش مرسوم و قدیمی در مقام آموزشی، عدم شکوفایی استعدادهای پنهان را به دنبال دارد و در کنار آن نبود امکانات سمعی و بصری در مدارس این مشکل را حادتر می‌کند. عوامل مربوط به جامعه: در سال‌های اخیر ورود انواع

رسانه های مجاز یا غیرمجاز و سایت های اینترنتی که دانش آموزان را به خود جذب می کند و وجود گیم نت ها، ویدئو کلپ ها، ماهواره، بی ارزش شدن درس و این که پول و ثروت بهترین راه بری محسوب شود، اثر مخربی در دانش آموز گذاشته است. نکاتی که افت تحصیلی را کاهش یا برطرف می کند: تأکید بر انتخاب مدیران و معاونان باتجربه از سوی رؤسای ادارات آموزش و پرورش و تأکید بر اصل شایسته محوری در انتخاب کادر اجرایی مدرسه، از اتلاف سرمایه های آموزش و پرورش جلوگیری می کند. تشویق دانشجوین توسط معلمان اثر زیادی در آنها می گذارد، گاهی یک کلمه تشویقی یا درج یک نمره خوب اثر خارق العاده ای در دانش آموز می گذارد. استفاده بیشتر از افراد باتجربه و متخصص در رده های بالا تا پایین وزارت آموزش و پرورش اثر مطلوبی در این وزارت خانه می گذارد. در کنار این موارد اگر دولت بتواند در کنار سیاست و اقتصاد با تشکیل گردهمایی متشکل از صاحب نظران و نخبگان کشور، علل افت تحصیلی را در مدارس بررسی کند که نتایج این نظر خواهی آثار مطلوبی را در آینده کشور به همراه خواهد گذاشتافت تحصیلی، کاهش نسبی فعالیت درسی و مطالعه یک دانش آموز در یک دوره ی نسبی در مقایسه با دوره نسبی قبل از آن است. عوامل موثر بر افت تحصیلی به چند گروه تقسیم شده که عبارتند از: عوامل مربوط به خود دانش آموز، عوامل مربوط به خانواده، عوامل مربوط به مدرسه و عوامل مربوط به اجتماع (یزدانی وفادار، ۱۳۹۴).

• رابطه عزت نفس و پیشرفت تحصیلی

یکی از مهمترین عواملی که بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تاثیر می گذارد داشتن هدف است. بدیهی است دانشجویانی که برای تحصیل خود اهدافی دارند از آنهایی که هدف خاصی را دنبال نمی کنند موفقیت بیشتری را کسب می کنند. داشتن هدف موجب می شود که دانشجوین برای رسیدن به آن برنامه ریزی نمایند و با جهت از قبل تعیین شده حرکت نمایند. هدف ایجاد انگیزه می کند و همچنین از همه مهمتر داشتن عزت نفس بالا باعث موفقیت و پیشرفت تحصیلی می شود بسیاری از مواقع نداشتن هدف مشخص و روشن و قابل حصول و متناسب با یادگیرنده و امکانات اجرای او باعث می شود که یادگیری به خوبی صورت نگیرد برای آنکه تدریس و آموزش معلم اثربخش باشد باید هدف آموختن هر مطلب برای یادگیرنده و یاددهنده روشن باشد (سیف، ۱۳۹۰).

یکی از مفاهیم که به مفهوم نگرش به آموزشگاه و یادگیری آموزشگاهی بسیار نزدیک است مفهوم نگرش به خود عزت نفس تحصیلی در مورد یادگیری آموزشگاهی است. موفقیت و تاکید یا شکست و عدم تایید در تعدادی از تکالیف یادگیری و در مدت نسبتاً طولانی به عزت نفس کلی درباره آموزشگاه و یادگیری آموزشگاهی می انجامد و به همین نحو موفقیت و تایید پس از چند سال تحصیل منجر به این خواهد شد که دانشجوین این موفقیت یا شکست را به خودش به عنوان یادگیرنده تعمیم دهیم. بهره مندی از عزت نفس علاوه بر آنکه جزئی از سلامت روانی است با پیشرفت تحصیلی نیز مرتبط است. مطالعات متعددی نشان داده است که بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی همبستگی قابل توجهی وجود دارد (بیابانگرد، ۱۳۹۱).

• پیشرفت تحصیلی و برخورد معلم

پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تا حدود زیادی بستگی به شرایط محیطی و نحوه برخورد معلمان و اطرافیان دارد. فضایی که نوجوانان در آن پرورش می یابند باید به گونه ای باشد که موجب موفقیت آنها گردد. برخورد معلم باید منطقی بوده تا دانش آموز را در مسیر موفقیت قرار دهد و دانش آموز اعتماد به نفس پیدا کند و از خود انتظار موفقیت داشته باشد زیرا موفقیت هم چون نردبانی است که وقتی شروع شد تا آخرین پله ادامه می دهد. بنابراین می توان گفت رابطه معلمان و شاگردان و مسئولان می تواند موفقیت دانشجوین را تحت تاثیر قرار دهد و از ترک تحصیل جلوگیری کند. برخورد معلم و اولیای باید به گونه ای باشد که دانش آموز از طریق دستکاری اشیا، آزمایش، جمع آوری اطلاعات ساختن و خلق کرد مباحث و مشارکت در کارهای گروهی، گوش دادن، خواندن و اکتشاف به تجربه یادگیری بپردازند و بدین وسیله از ترک تحصیل دانش آموزان جلوگیری نمایند. همچنین استفاده از تشویق های مادی و غیر مادی مفید است. استفاده بیشتر معلمان از تشویق های کلامی و تشویق در جمع در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نقش بسزایی دارد و هم باعث جلوگیری از افت تحصیلی دانش آموزان می شود (رضایی پور، ۱۳۹۴).

محتوای کتب درسی عواملی مانند عدم تناسب نیازها و علایق دانش آموزان با محتوای کتب درسی، عدم هماهنگی اهداف آموزشی با نیازها و علایق دانش آموزان از عوامل افت تحصیلی می باشد. اگر محتوا و روش و فنون آموزش و پرورش واقعا با نیازها و رغبت ها و مسائل و مشکلات دانش آموزان تناسب داشته باشد باعث می شود که آنها در تحصیل بهتر کوشش کنند و تحصیلات خود را به پایان برسانند و در نتیجه از میزان ترک تحصیل کاسته شود. کتابها و موارد درسی و محتوای دروس مهم ترین راه رسیدن به اهداف آموزشی است. نگاهی اجمالی به کتب درسی نشان می دهد که غالب کتابها و برنامه های آموزشی از نظر کیفی و کمی با توان و و نیازهای دانش آموزان هماهنگی ندارد. بین محتوای کتب، ساعات تدریس و درک دانش آموزان و مراحل رشد آنها تناسب وجود ندارد. یکی از مهم ترین و موثر ترین عوامل ترک تحصیل محتوای کتب درسی است و همچنین ارتباط نداشتن محتوای دروس با نیازهای دانش آموزان، ارتباط نداشتن محتوای دروس با آموخته های قبلی دانش آموزان، حجم بودن محتوای کتب درسی با توجه به مقدار زمانی که برای یادگیری فرصت دارند، ارتباط نداشتن محتوای دروس با نیازهای حال و آینده جامعه، روان نبودن و جذاب نبودن و قابل درک و فهم نبودن مطالب درس عدم ایجاد تفکر و عدم ایجاد روابط اجتماعی مطلوب در دانش آموزان نیز از دیگر عوامل مرتبط می باشد (شکوهی، ۱۳۹۲).

کمالگرایی

سازه کمال گرایی در دهه های اخیر مورد توجه پژوهشگران بسیاری قرار گرفته و هر کدام به مقتضای دیدگاه خود از آن تعزیت متفاوتی ارائه داده اند با این وجود اکثر محققان بر این توافق دارند که معیارهای بالا برای عملکرد مفهوم اساسی کمال گرایی است. فرهنگ و سبک زندگی: کمال گرایی را « عقیده و باوری می داند که اصلاح آرمانی منش و اخلاقی، هدف اصلی نقش های اخلاقی است یا کمال گرایی در حکمت الهی به این معنی است که معصوم بودن در زندگی امکان پذیر است» (گلدبرگ و میریام، ۱۳۹۶).

هوش هیجانی

هوش هیجانی (EQ) سالهاست مورد توجه صاحب نظران قرار گرفته است. از حدود ۲۰ سال پیش به این سو مفهوم هوش هیجانی بر بهره هوشی (IQ) چیره شد. اقبال پژوهشگران به هوش هیجانی از آن رو بود که در عمل می دیدند بسیاری از مدیران ارشد و کارشناسان برجسته به رغم توانمندیها و هوش بالا، کامیابیهای درخشانی ندارند و از همه مهمتر آنکه گاه حضور آنان در مجموعه اختلال برانگیز است، فضای تفاهم به تنش تبدیل شده، میزان استرس کاری افزایش یافته، انگیزه ی کارکنان کاهش یافته و در نهایت بهره وری روند نزولی خود را طی می کند. چنین رویدادهایی، فضای بیشتری را برای مفهوم هوش هیجانی گسترده تر ساخت. به مرور این مفهوم از حوزه ی علوم تربیتی و روانشناسی به سایر حوزه ها به ویژه حوزه ی مدیریت، مدیریت بازرگانی، و حوزه ی مدیریت بازاریابی گسترش یافت (حاجیان و همکاران، ۱۳۹۳).

• تعریف هوش هیجانی

به چند نفر از موفق ترین افراد در زندگی تان فکر کنید و به خصیصه های مشترکی که آنها با یکدیگر دارند. بی شک، دایره دوستان این افراد بزرگ و متنوع است. ارتباطات شخصی شان قوی و زندگی خانوادگی شان مملو از افتخار و کامیابی است. آنها نسبت به دیگران، حتی نسبت به کسانی که تازه ملاقات می کنند، علاقه نشان می دهند. آنها رضایت بیشتری از شغل خود دارند، احترام همسالانشان را برمی انگیزند و به خاطر خوب انجام دادن مسئولیت شغلی شان، از سرپرست خود امتیاز و ترفیع می گیرند. آنها عواطفشان بدون ریاکاری، احساساتشان بدون نخوت، و اعتماد به نفسشان عاری از هر خودنمایی است. تفاوت بین این دو گروه، تفاوت میزان IQ یا ضریب هوشی و چیزی است که EQ یا هوش هیجانی نامیده می شود. هوش هیجانی شیوه ای پذیرفته شده برای ارزیابی موفقیت یک فرد است. شیوه ای که امروزه در آمریکا رو به گسترش است (شاملو، ۱۳۸۹).

• هوش هیجانی EQ و تفاوت آن با IQ

تفاوت بین معلومات کتابی و مهارت در زندگی روزمره و ارتباطات افراد، در واقع همان تفاوت بین IQ یا بهره هوشی و EQ یا هوش هیجانی آنهاست. از اواسط سال های ۱۹۸۰ مطالعات روزافزونی در این مورد انجام می شود که هیجانها، ما، و واکنش بعدی ما نسبت به آنها، چه مقدار در سلامت عمومی و موفقیت ما در زندگی نقش دارند، و به خصوص در سال های اخیر این

مطالعات به شدت مورد توجه قرار گرفته است. در واقع، مطالعات وسیعی انجام شده تا نشان دهد ضریب هوشی بالا به تنهایی لازمه موفقیت نیست.

دکتر ریچارد بویاتسینز^۱ استاد دانشکده مدیریت و درهد^۲ در دانشگاه کیس وسترن ریزرو^۳ در کلیولند، هوش هیجانی را مجموعه‌ای از شایستگی‌ها و توانایی‌هایی می‌داند که ما را قادر می‌سازد تا کنترل خود را به دست گیریم و در مورد دیگران نیز آگاه باشیم. به بیان ساده، هوش هیجانی استفاده هوشمندانه از هیجانات است، و در زمینه حرفه‌ای به این معناست که احساسات و ارزش‌های خود را نادیده نگیریم و تاثیرشان را بر رفتارمان بشناسیم. دکتر بویاتسینز می‌گوید که برای پی‌بردن به شدت میزان هوش هیجانی، باید توجه کنیم که چقدر نسبت به دیگران دلسوز و حساس هستیم، و همیشه در نظر داشته باشیم که بالاترین درجه همدلی، درک کردن افرادی است که مثل شما نیستند. هوش هیجانی مشتمل بر شناخت احساسات خود و دیگران و استفاده از آن برای اتخاذ تصمیمات مناسب در زندگی است. به عبارتی عاملی است که هنگام شکست و بحران، در فرد ایجاد انگیزه می‌کند و به واسطه داشتن مهارت اجتماعی بالا منجر به برقراری رابطه خوب با مردم می‌شود (بشارت و همکاران، ۱۳۹۰).

آزمون فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول

بین کمال‌گرایی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستان دوره دوم شهرستان سیریک رابطه وجود دارد. فرضیات بصورت زیر می‌باشند:

ابتدا به بررسی معناداری رابطه بین این دو متغیر پرداخته می‌شود:

جدول ۱- آزمون همبستگی پیرسون مربوط به رابطه بین متغیر کمال‌گرایی و پیشرفت تحصیلی

متغیر	پیشرفت تحصیلی	
	ضریب همبستگی	مقدار معناداری
نظم و سازماندهی	۰/۱۴۶	۰/۰۳۶
هدفمندی	۰/۱۰۷	۰/۰۶۲
تلاش برای عالی بودن	-۰/۱۷۳	۰/۰۰۲
معیار بالا برای دیگران	-۰/۰۷۲	۰/۲۰۹
نیاز به تایید	-۰/۲۷۷	۰/۰۰۱
تمرکز بر اشتباهات	-۰/۲۷۹	۰/۰۰۱
فشار از سوی والدین	-۰/۲۸۵	۰/۰۰۱
نشخوارفکری	-۰/۳۱۱	۰/۰۰۱
کمال‌گرایی	-۰/۲۱۵	۰/۰۱۸

با توجه به جدول ۱ مشاهده می‌شود که مقدار معناداری برای رابطه بین این متغیرها همه کمتر از ۰/۰۵ می‌باشند و معنادار هستند (به جز رابطه بین متغیرهای هدفمندی و معیار بالا برای دیگران با پیشرفت تحصیلی که مقادیر معناداری آنها بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد). بنابراین می‌توان گفت بین کمال‌گرایی و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد. همچنین باتوجه به

¹ Richard Boyatz

² Weatherhead

³ Case Western Reserve

اینکه ضریب همبستگی بین کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی منفی می باشد، از اینرو رابطه معکوسی بین کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی وجود دارد. بنابراین می توان گفت هر چه کمال گرایی دانش آموزان بیشتر باشد، پیشرفت تحصیلی آنها کاهش می یابد. از طرفی رابطه بین ابعاد نظم و سازماندهی و هدفمندی با پیشرفت تحصیلی مثبت می باشد و رابطه مستقیمی بین این متغیرها با پیشرفت تحصیلی برقرار است. بنابراین می توان گفت افزایش نظم و سازماندهی و هدفمندی دانش آموزان باعث افزایش پیشرفت تحصیلی آنها می شود.

فرضیه دوم

بین هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستان دوره دوم شهرستان سیریک رابطه وجود دارد. ابتدا به بررسی معناداری رابطه بین این دو متغیر پرداخته می شود:

جدول ۲- آزمون همبستگی پیرسون مربوط به رابطه بین متغیر هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی

متغیر	پیشرفت تحصیلی	
	ضریب همبستگی	مقدار معناداری
حل مسئله	۰/۴۱۹	۰/۰۰۱
شادمانی	۰/۰۶	۰/۲۹
استقلال	۰/۰۸۷	۰/۱۳
تحمل فشار	۰/۲۲۴	۰/۰۰۱
خودشکوفایی	۰/۰۶۳	۰/۲۷۷
خودآگاهی	۰/۲۰۲	۰/۰۰۱
واقع گرایی	۰/۰۶۳	۰/۲۷
روابط بین فردی	۰/۱۷۲	۰/۰۰۳
خوش بینی	۰/۰۹۹	۰/۰۸۴
عزت نفس	۰/۱۱۷	۰/۰۴۱
کنترل تکانش	۰/۲۳	۰/۰۰۱
انعطاف پذیری	۰/۱۰۲	۰/۰۷۵
مسئولیت پذیری	۰/۲	۰/۰۰۱
همدلی	۰/۲۹۴	۰/۰۰۱
خودابرازی	۰/۱۸۹	۰/۰۰۱
هوش هیجانی	۰/۳۷	۰/۰۰۱

با توجه به جدول ۲ مشاهده می شود که مقدار معناداری برای رابطه بین این متغیرها همه کمتر از ۰/۰۵ می باشند و معنادار هستند (به جز رابطه بین متغیرهای شادمانی، استقلال، خودشکوفایی، واقع گرایی، خوش بینی و انعطاف پذیری با پیشرفت تحصیلی که مقادیر معناداری آنها بیشتر از ۰/۰۵ می باشد). بنابراین می توان گفت بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد. همچنین با توجه به اینکه ضریب همبستگی بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی مثبت می باشد، از اینرو رابطه مستقیمی بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی وجود دارد. بنابراین می توان گفت هر چه هوش هیجانی دانش آموزان بیشتر باشد، پیشرفت تحصیلی آنها افزایش می یابد.

بحث و نتیجه گیری

فرضیه اول: بین کمال گرایی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستان دوره دوم شهرستان سیریک رابطه وجود دارد.

با توجه به جدول ۱ مشاهده می شود که مقدار معناداری برای رابطه بین این متغیرها همه کمتر از ۰/۰۵ می باشند و معنادار هستند (به جز رابطه بین متغیرهای هدفمندی و معیار بالا برای دیگران با پیشرفت تحصیلی که مقادیر معناداری آنها بیشتر از ۰/۰۵ می باشد). بنابراین می توان گفت بین کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد. همچنین باتوجه به اینکه ضریب همبستگی بین کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی منفی می باشد، از اینرو رابطه معکوسی بین کمال گرایی و پیشرفت تحصیلی وجود دارد. بنابراین می توان گفت هر چه کمال گرایی دانش آموزان بیشتر باشد، پیشرفت تحصیلی آنها کاهش می یابد. از طرفی رابطه بین ابعاد نظم و سازماندهی و هدفمندی با پیشرفت تحصیلی مثبت می باشد و رابطه مستقیمی بین این متغیرها با پیشرفت تحصیلی برقرار است. بنابراین می توان گفت افزایش نظم و سازماندهی و هدفمندی دانش آموزان باعث افزایش پیشرفت تحصیلی آنها می شود.

در تبیین این فرضیه میتوان گفت دانش آموزان هر جامعه به عنوان قشر روشنفکر، کارآمد و آینده سازان هر کشور، گروهی هستند که بخش عمده برنامه ریزی و بودجه هر کشور را به خود اختصاص می دهند. آنان از هوشمندترین و مستعدترین اقشار جامعه می باشند، لذا ابعاد روانشناختی آنها در جهت بهبود پیشرفت تحصیلی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. پیشرفت تحصیلی از مسائل مهمی است که محور بسیاری از پژوهش های آموزشی و روانشناسی قرار دارد. متغیر کمال گرایی در دانش آموزان کمتر مور توجه قرار گرفته است اما همان طور که نشان داده شد می تواند بسیار در میزان پیشرفت تحصیلی موثر باشد در واقع کمال گرایی به منزله تمایل پایدار فرد به وضع میارهای کامل و دست نیافتنی و تلاش برای تحقق آنها که با خود ارزشیابی های انتقادی از عملکرد شخصی همراه است. دانش آموز کمال گرا بر این باور است که می تواند با تلاش و کوشش به نتایج کامل دست یابد، این در حالی است که نتایج کامل و بدون نقص، دست نیافتنی است و تلاش برای دستیابی به آن آسیب های روانشناختی را در پی خواهد داشت. دانش آموز کمال گرا به این راضی نمی شود که فقط کارشان را بهتر و حتی موفق تر از دیگر هم رتبه های خود انجام دهند، آنها در صورتی راضی می شوند که کاری کامل صورت بگیرد که هیچ گونه خدشه یا ضعفی به نتیجه وارد نشود، در نتیجه گاهی هرگز به آن کار دست نمی زنند و آن کار را به خاطر مهیا کردن وسایل لازم و یا شرایط لازم به بعد بیندازند به طور مثال ممکن است برای امتحان درسی که دارند حتی از یک درس نیز عبور نکنند و آن را چون به صورت کامل و دلخواه یاد نگرفته اند کنار نگذارند و به دنبال باقی تکالیف بروند لذا این دانش آموز در پیشرفت تحصیلی ناموفق است چرا که می خواهد بسیار بی نقص باشد و هرگز از میزان آمادگی خودش راضی نمی شود، بر همین اساس است که کمال گرایی می تواند باعث عدم پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان گردد.

فرضیه دوم: بین هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستان دوره دوم شهرستان سیریک رابطه وجود دارد. با توجه به جدول ۲ مشاهده می شود که مقدار معناداری برای رابطه بین این متغیرها همه کمتر از ۰/۰۵ می باشند و معنادار هستند (به جز رابطه بین متغیرهای شادمانی، استقلال، خودشکوفایی، واقع گرایی، خوش بینی و انعطاف پذیری با پیشرفت تحصیلی که مقادیر معناداری آنها بیشتر از ۰/۰۵ می باشد). بنابراین می توان گفت بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد. همچنین باتوجه به اینکه ضریب همبستگی بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی مثبت می باشد، از اینرو رابطه مستقیمی بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی وجود دارد. بنابراین می توان گفت هر چه هوش هیجانی دانش آموزان بیشتر باشد، پیشرفت تحصیلی آنها افزایش می یابد.

در تبیین این فرضیه میتوان گفت هوش هیجانی نقش زیادی را در تبیین واریانس پیشرفت تحصیلی افراد باز مینماید. با این بیان می توان گفت، هوش هیجانی به عنوان عامل روانشناختی و مهم با پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری دارد. چرا که هوش هیجانی به عنوان مولفه ای قابل قبول در عرصه یادگیری توانسته است در رشد و توسعه یادگیری افراد موثر واقع شود و با توجه به اندازه اثر می توان به صراحت گفت که با افزایش قابلیت خوش هیجانی در دانش آموزان و آموزش به موقع آن در کلاس های درس، شاهد موفقیت های تحصیلی بیشتر گردید و علاوه بر این می توان از برنامه های هوش هیجانی جهت ارتقا یادگیری در مدارس جهت تحصیل سایر مهارت های آموزشی بهره برد. هوش هیجانی مجموعه ای گسترده ای از مهارت ها و خصوصیات فردی را در برگرفته و به آن دسته از مهارت های درون فردی و بین فردی اطلاق می گردد که فراتر از حوزه

مشخصی از دانش های پیشین، چون هوش بهر سبقت گرفته است. بنابراین می توان اذغان نمود که هوش هیجانی در عصر جدید، بیش از هوش بهر در موفقیت افراد (تحصیلی و شغلی) می تواند نقش داشته باشد، بنابراین می توان ادعا نمود که هوش هیجانی به عنوان یکی از سازه های مهم در پیشرفت تحصیلی نقش بسزایی در نظام تعلیم و تربیت دارد.

منابع

- اخوان عبیری، فاطمه، شعیری محمدرضا، غلامی فشارکی محمد. ۱۳۹۸. بررسی ویژگی های روان سنجی مقیاس کمال گرایی چندبعدی فراست. روانشناسی و روانپزشکی شناخت. دوره ۶، شماره ۱. ۸۷ - ۱۰۶.
- بشارت، محمدعلی. زبردست، عذرا. نادعلی، حسین، صالحی مریم. ۱۳۹۰. هوش هیجانی، نارسایی هیجانی و مشکلات بین شخصی. روانشناسی و علوم تربیتی. دوره ۳۸. شماره ۲: ۱۰۱ - ۱۲۳.
- بیابانگرد، اسماعیل. ۱۳۹۱. ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و عوامل موثر بر آن. تهران: مدرسه پادیاپ، عبدالخالق. ۱۳۹۴. ارزشیابی پیشرفت تحصیلی. نشر فرهنگ مانا
- پارسا، محمد. ۱۳۹۰. پیشرفت تحصیلی در مدارس ابتدایی. نشر روان.
- حاجیان احمد رضا، شیخ الاسلامی محمود، همایی رضا، رحیمی فیض اله، امین الرعايا مهین. ۱۳۹۳. حسن زاده، رمضان. ساداتی کیادهی، سید مرتضی. ۱۳۹۵. هوش هیجانی: انتشارات نشر روان
- رضایی پور، کبری. ۱۳۹۴. انگیزه پیشرفت با خودکارآمدی دانش آموزان. رحمانی جوانمرد. سمیرا. ۱۳۹۱. بررسی رابطه کمال گرایی و فرسودگی تحصیلی در دانشجویان. نخستین همایش ملی شخصیت و زندگی نوین. شماره ۴: ۲۷-۳۹
- سیف، علی اکبر. ۱۳۹۰. پیشرفت تحصیلی. تهران: انتشارات مدرسه شاملو، سعید. ۱۳۸۹. بهداشت روانی، تهران، انتشارات، رشد
- شکوهی، عبدالله. ۱۳۹۲. معلم و اثربخشی او بر دانش آموز. نشر تهران
- عقیلی رضا، مهرورز محبوبه، صادقی گندمانی کامران. ۱۳۹۶. بررسی رابطه کمال گرایی، جایگاه مهار درونی و خودکارآمدی با اضطراب امتحان و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مراکز استعداد درخشان شهرکرد. رویش روانشناسی. دوره ۶، شماره ۲ (پیاپی ۱۹)؛ ۵۳ - ۷۸.
- قاسمی، امراالله. ۱۳۹۵. ظرافت های معلمی و راههای ایجاد انگیزه تحصیلی. تهران: سام آرام
- قدمی، مجید. ۱۳۹۳. بررسی رابطه کمال گرایی با اضطراب امتحان دانش آموزان. نوآوری های آموزشی. دوره ۱۳، شماره ۴۹؛ ۱۳۶ - ۱۵۱.
- کشاورز، نجمه، امینی میترا، مانی آرش، نبیئی پریسا، صفاری زهرا، جعفری محمدمراد. ۱۳۹۳. بررسی رابطه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شیراز.
- گلدبرگ، جان. میریام البیت. ۱۳۹۶. وسوسه های کمال گرایی. ترجمه: حسین مسنن فارسی. تهران: پیدایش
- مال احمدی، احسان. ۱۳۹۰. الگوی علی روابط بین سبک های فرزند پروری ادراک شده، اهداف پیشرفت، خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران.
- یزدانی وفادار، زلیخا. ۱۳۹۴. نقش انگیزه در پیشرفت تحصیلی. تهران: راز نهران تهران: الهام نور
- Erkan, k. 2015. Perception of the Primary School Administrators. Procedia - Social and Behavioral Sciences. Volume 174, 12 February 2015, Pages 3893-3902
- Kar, c. Savin, A. 2017. Investigating the relationship between emotional intelligence and academic achievement of college students. Procedia - Social and Behavioral Sciences. Volume 30, 2011, Pages 565-572
- Lotfi, F. Lotfi, A. Vaziri, Sh. 2012. Relationship between Emotional Intelligence and Educational Achievement. Procedia - Social and Behavioral Sciences. Volume 69, 24 December 2012, Pages 12

Maizatul, Akmal. Mohd, Mohzan, Norhaslinda Hassan, Norhafizah Abd Halil. 2013. The Influence of Emotional Intelligence on Academic Achievement. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. Volume 90: 303-313

Mayer, J. D; Salovey, P. (1997). What is emotional intelligence? In P. Salovey & D. J. Sluyter (Eds.), *Emotional development and emotional intelligence: Educational implications* (pp. 3-31). New York. NY. USA: Basic Books.

Sourall, B. 2017. The Effect of Emotional Intelligence and Idealism on the Academic Achievement of 16-60-Year-Old Girls. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. Volume 142, 14 August 2014, Pages 434-438. 129-148